

نهضت آزادی ایران

۱۳۴۰

توضیحاتی پیرامون بیانیه با عنوان «جمعی از فعالان سیاسی و مدنی آذربایجان خطاب به عموم دمکراسی خواهان کشور: هوشیار باشیم»

در بیانیه‌ای که اخیراً با عنوان «بیانیه جمعی از فعالان سیاسی و مدنی آذربایجان خطاب به عموم دمکراسی خواهان کشور: هوشیار باشیم» منتشر شده است و اینجانب نیز از جمله امضاءکنندگان آن میباشم، گزاره‌ای با این مضمون که: «امروزه بسیاری از آذربایجانیان معترض آنند که به بهانه‌های واهی، از اعطای حق تحصیل به زبان مادری جلوگیری به عمل می‌آید» بیان شده که متأسفانه در راستای نفی «زبان ملی فارسی» مورد سوء برداشت و اعتراض قرار گرفته است. از این رو، طرح توضیحات به شرح زیر، ضروری به نظر می‌رسد:

۱. همان‌گونه که در متن بیانیه یاد شده به چشم می‌خورد، دغدغه اصلی این متن، رعایت حقوق شهروندی و حق دادرسی عادلانه تعدادی از هم‌وطنانمان است که صرفاً به جهت حضور در تجمعات مسالمت‌آمیز و بیان عقاید اولو آن که ما با بسیاری از دیدگاه‌های ایشان موافق نباشیم، محکوم به احکام قضایی سنگین شده‌اند و دغدغه دیگر آن بوده است که مبادا «سکوت» یا «بی‌تفاوتی» دمکراسی خواهان ایران در قبال نفی حقوق و هویت‌های فرهنگی و قومی متکثر ایرانی، به رشد «شوونیسم» و «باستان‌گرایی» به ظاهر ملی‌گرایانه منجر شود و زمینه‌های واگرایی ملی از طریق نقض حقوق اساسی اقوام و نادیده گرفتن مبانی اخلاقی و انسانی مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر را فراهم آورد.

۲. اصل پانزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ضمن تأکید بر آن که «زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است»، از سوی دیگر تصریح دارد که «استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آن‌ها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.» بخش آخر اصل نهم همان قانون موكداً یادآوری می‌کند که «هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، آزادی‌های مشروع را هرچند با وضع قوانین و مقررات سلب کند.» بند ۲ ماده ۲۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز مقرر می‌دارد: آموزش

و پرورش باید با حسن تفاهم، گذشت و احترام به عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت‌های نژادی یا مذهبی، توسعه فعالیت‌های ملل متحد را در راه حفظ صلح، تسهیل و ترویج کند.»

۳. چهل سال از پیروزی انقلاب اسلامی و تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌گذرد. در راستای تحقق حقوق اساسی اقوام ایرانی کدام اقدام اساسی از سوی حاکمیت به عمل آمده است و جریان‌های سیاسی ایران به ویژه دموکراسی‌خواهان و اصلاح‌طلبان که از ایشان انتظار بیشتری در پیگیری حقوق اساسی ملت ایران اعم از ترک و کرد و بلوچ و لر و عرب و ... می‌رود، چرا هرگز بدین مهم نپرداخته‌اند؟ در جای جای بیانیه یاد شده، تاکید بر حفظ تمامیت ارضی ایران و تلاش و مجاهدت‌های اقوام ایرانی برای دفاع از استقلال و حفظ تمامیت ارضی کشوری به نام ایران به چشم می‌خورد، متأسفانه این موارد نادیده گرفته شده و فقط بر جمله‌ای که البته از ابهام برخوردار بود، تمرکز شده است.

۴. احتراز از «تمرکزگرایی» هرگز نباید به منزله «مرکزگرایی» و نفی «دولت مرکزی» تعبیر شود. انتظار می‌رود که طرح غیرانسانی و ضد آموزشی «بسنده‌گی زبان فارسی» که ناقض حقوق طبیعی و انسانی اقوام ایرانی است و امکان آموزش و تحصیل را از فرزندان خردسالی که هنوز زبان رسمی کشور را فرا نگرفته‌اند، سلب می‌کند، مورد اعتراض جامع و منسجم فعالان سیاسی و مدنی دموکراسی‌خواه ایران قرار گیرد. سکوت و بی‌تفاوتی در برابر این طرح ظالمانه، افزون بر آن که نقض زیربنایی‌ترین حقوق شهروندی تلقی می‌شود، پیامدهای سنگین سیاسی و فرهنگی خواهد داشت.

در خاتمه تاکید می‌کند که سوابق سیاسی اینجانب غفار فرزندی به عنوان یک «مسلمان، ایرانی و مصدقی» و نیز عضوی از شورای مرکزی نهضت آزادی ایران در طول بیش از چهار دهه گذشته، امری پوشیده نیست و حکایت از دفاع توأمان از «حاکمیت ملت ایران» و «حاکمیت ملی ایران» و اعتقاد و پایبندی کامل به اصول دموکراتیک و حفظ استقلال و تمامیت ارضی ایران دارد؛ چونان که همواره در برابر رفع مخاطرات تجزیه‌طلبانه و معارض منافع ملی، عافیت‌طلبانه برخورد نکرده و متعهد و کوشا بوده‌ام.

به عنوان فردی که بیش از سی سال در کسوت معلمی به مردم ایران خدمت کرده‌ام، برای رفع هرگونه شبهه تاکید می‌کنم که آموزش زبان مادری در مراحل مختلف تحصیلی را، نیازی انسانی در راستای تحقق حقوق اقوام ایرانی از جمله شهروندان آذربایجانی می‌دانم و همزمان، تحصیل آموزش‌های رسمی به زبان فارسی را ضرورتی راهبردی برای حفظ وحدت ملی ارزیابی می‌کنم و مجدداً یادآور می‌شوم که نفی حقوق اساسی اقوام و بی‌تفاوتی در قبال نقض این حقوق، تبعات سنگینی خواهد داشت.

دکتر غفار فرزندی عضو شورای مرکزی نهضت آزادی ایران

۲۲ مهر ۱۳۹۸